

Ματέο Ρέντζι:
«Κεντροαριστερή εναλλακτική πρόταση»;

του Γιάννη Μηλιού¹

Η Ιταλία, η 8η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο και 3η μεγαλύτερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), αποτελεί σήμερα το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα της «κρίσης της Ζώνης του ευρώ (ΖτΕ)». Το δημόσιο χρέος της χώρας εκτινάχθηκε από 103,6% του ΑΕΠ το 2008 σε 132,6% το 2014, φθάνοντας πλέον στα 2,1 τρις ευρώ, από τα συνολικά 9,3 τρις συσσωρευμένου δημόσιου χρέους των χωρών της ΖτΕ. Η ιταλική οικονομία βρίσκεται σε ύφεση: Σε ετήσια βάση το ΑΕΠ μειώθηκε το δωδεκάμηνο που διανύουμε κατά -0,5%. Επιπλέον, εισέρχεται σε πορεία αποπληθωρισμού: Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή μειώθηκε από 1,23% τον Ιούλιο 2013 σε 0,28% τον Ιούλιο 2014. Η ανεργία επιδεινώνεται, μάλιστα στους νέους έχει ήδη φτάσει στο 43%.

Στο φόντο αυτής της συγκυρίας, ο Ιταλός πρωθυπουργός Ματέο Ρέντσι εμφανίζεται από τον διεθνή τύπο ως ο εκφραστής μιας εναλλακτικής, «κεντροαριστερής» στρατηγικής για την Ευρώπη. Μετά τις ευρωεκλογές, όπου το Δημοκρατικό Κόμμα του Ρέντζι συγκέντρωσε 40,8% των ψήφων, η ευρωβουλευτίνα του κόμματος Σιμόνα Μποναφέ περιέγραψε ως εξής την «εναλλακτική στρατηγική»: «Στις τελευταίες ευρωεκλογές πήραμε ευρεία λαϊκή εντολή για αλλαγή πορείας. Θέλουμε να δημιουργήσουμε την Ευρώπη της ανάπτυξης, την Ευρώπη που θα δώσει απάντηση στα εκατομμύρια των ανέργων».

Τι σημαίνει όμως συγκεκριμένα «αλλαγή πορείας» και ποια ακριβώς είναι η σχεδιαζόμενη «απάντηση στα εκατομμύρια των ανέργων»;

Απλά και μόνο να δοθεί η δυνατότητα στις χώρες με ύφεση και ταυτόχρονα δημόσιο έλλειμμα κάτω από 3%, να το αυξάνουν μέσα από δημόσιες επενδύσεις στις υποδομές, με στόχο την αναθέρμανση κλάδων της παραγωγής για ανάσχεση της ύφεσης και απορρόφηση της ανεργίας. Οι δημόσιες αυτές επενδύσεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν «συγκυριακές» και να μην υπολογίζονται στο «δομικό έλλειμμα».

Η πρόταση αυτή της ευρωπαϊκής «Κεντροαριστεράς» που εκφράζει η κυβέρνηση Ρέντζι, δεν αμφισβητεί τους βασικούς άξονες των νεοφιλελεύθερων πολιτικών που έχουν συνομολογηθεί από τις ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ, μέσα από τις

¹ Καθηγητής πολιτικής Οικονομίας στο ΕΜΠ, υπεύθυνος οικονομικής πολιτικής ΣΥΡΙΖΑ.

οποίες συγκεντρώνεται ισχύς, πλούτος και εισόδημα στα χέρια των οικονομικών ολιγαρχιών (βλ. το άρθρο μου στα *Νέα* στις 19/6/14). Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν ασκείται κριτική ούτε λεκτικά το Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο κωδικοποιεί τις ευρωπαϊκές περιοριστικές πολιτικές (π.χ. έστω με την πρόταση να διευρυνθεί αυτό με μια ρήτρα ανάπτυξης, μια ρήτρα απασχόλησης, ένα ενιαίο φορολογικό σύστημα κ.ο.κ.).

Ο στενός συνεργάτης του Ρέντζι, Τζιάνι Πιτέλα, δήλωσε χαρακτηριστικά προς αποφυγή παρεξηγήσεων: «Δεν θέλουμε να τινάζουμε στον αέρα τα δημόσια οικονομικά, αλλά δεν μπορούμε και να εξολοθρεύσουμε την κοινωνία. [...] Να εξαντλήσουμε λοιπόν την ευελιξία που ήδη προβλέπει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Δεν θέλουμε να το αλλάξουμε, προς το παρόν τουλάχιστον, θέλουμε όμως μεγαλύτερη ισορροπία». (Η έμφαση προστέθηκε).

Μάλιστα ο Ρέντζι συνδέει την πρόταση για «ανοχή» ή μη υπολογισμό κάποιων δημόσιων επενδύσεων στο δημόσιο έλλειμμα με την επιτάχυνση των «μεταρρυθμίσεων» και ιδίως την περαιτέρω «ελαστικοποίηση» της αγοράς εργασίας: Απελευθέρωση των απολύσεων, αντικατάσταση των μόνιμων συμβάσεων απασχόλησης με προσωρινές, μερική απασχόληση κλπ. Στο σημείο αυτό ταυτίζεται χωρίς περιστροφές με το σκληρό πυρήνα των νεοφιλελεύθερων - συντηρητικών πολιτικών.

Μάλιστα, για να μη μείνει καμιά αμφιβολία ως προς το ότι η Ιταλία θα συνεχίσει να αναδιαρθρώνεται σε αντιστοιχία με τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου, οι υπουργοί οικονομικών Ιταλίας και Γερμανίας, Πιερ Κάρλο Παντοάν και Βόλφγκαγκ Σόιμπλε, συνυπέγραψαν στις 26/6/14 άρθρο στη *Wall Street Journal* (“A Pro-Business, Pro-Growth Agenda for Europe”), στο οποίο υποστηρίζουν ότι βασική προτεραιότητα πρέπει να είναι η «περισσότερη ευελιξία στην αγορά εργασίας».

Η «κεντροαριστερή εναλλακτική πρόταση» δεν διαφοροποιείται λοιπόν στα βασικά της σημεία από τη συντηρητική πρόταση. Ακολουθεί τη γνώριμη πεπατημένη του ευρωπαϊκού νεοφιλελευθερισμού. Όπως σωστά επισημαίνει ο δημοσιογράφος Hugo Dixon του Reuters (7/7/14), «υπάρχει μία νέα λέξη που σηματοδοτεί αυτό που θα μπορούσε να είναι η αναδυόμενη νέα σύγκλιση στην καρδιά της Ευρώπης: Μερκέντζι».

Ογδόντα χρόνια μετά τη *National Labor Relations Act* (1935) στις ΗΠΑ, που εισήγαγε την προστασία των συλλογικών διαπραγματεύσεων και των σταθερών

συμβάσεων εργασίας, η ευρωπαϊκή «Κεντροαριστερά» πειραματίζεται στο πώς θα απορυθμίσει όσο το δυνατόν ταχύτερα τις εργασιακές σχέσεις.